

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11959.

Izhaia vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, četrtek 31. oktobra 1940

Cena posamezni številki 150

Objektivnost nad vse!

Kdor izdaja uredbe in predpise, mora gledati zlasti na to, da je v tem poslu strogo objektivni in da nikdar ni pristranski. Ko je nastalo pri nas zaradi vojne psihoze in drugih težav, domačih in tujih, pomanjkanje blaga in ko so se cene začele nevarno dvigati, je bila seveda dolžnost vlade, da skuša urediti oskrbo prebivalstva s potrebnim blagom in po zmogljivih cenah. Izredni predpisi so bili zato potrebni, pri tem pa zaradi izrednih razmer še prav posebno objektivni predpisi. Kajti samo objektivni predpisi bi mogli stvar zagrabit v celoti in pravilno.

Na to osnovno pravilo, da mora biti objektivnost temeljno načelo pri izdajanju predpisov, pa se je pozabilo. Ze takoj prvi predpisi so to pokazali. Ze takoj prva protidraginjska uredba je to pokazala. Prepovedalo se je zviševanje cen, toda ne za vse, ker se je kmetiskim producentom izrecno dovolilo, da smejo poljubno zvišati cene. S tem je bila izkopana široka odprtina, skozi katero je mogla draginja neovirano prihajati v deželo. Do 9 din prignana cena za belo moko jasno opominja na napako, ki se je storila.

A tudi pri urejanju blagovnega prometa se je pozabilo na objektivnost. Večina predmetov pride na trg od kartelov in velikih podjetij in ta določajo cene. Ko pridejo predmeti prvič v promet, tedaj se določa njih cena, ker kasneje, ko so že v prometu, se ta osnovna cena ne more več spremeniti. Ta velja potem kar naprej. Če so se zato hotele urediti cene, se je morala predvsem urediti kontrola onih cen, ki jih določajo karteli ter veliki producenti. To pa se ni storilo, temveč vsa kontrola se je omejevala na najbolj detajlni promet, ko se je odigravala že zadnja faza posredovanja.

V podrobni trgovini ne prodajajo blaga samo trgovci, temveč tudi nabavljalne zadruge, konsumi, krošnjari in tudi ljudje, katerim se v normalnih časih ni niti sanjalo o trgovini. Kdor pa je prečital vse predpise proti draginji in pomanjkanju blaga, je moral dobiti vtis, da so ti naperjeni le proti trgovcem, zlasti detajlistom, kakor da sploh ne bi nihče drug opravljaj trgovinskih poslov. Ta vtis je še povečala praksa pri izvajanju teh predpisov.

Na nabavljalne zadruge, na konsume, na krošnjarije in razne šušmarje pa se je čisto pozabilo, kakor da se sploh ni. Ta neobjektivnost je bila dvakrat huda napaka. Prvič, ker so pristranski predpisi zagrabil le del prometa z blagom, drugi pa le zadeli oni promet, ki je že itak pod največjo kontrolo, t. j. legalno trgovino. V vseh izrednih časih se je še vedno izkazalo, da izvirna največje navijanje cen od nelegalne trgovine. Veržniki so bili v vseh časih navadni ljudje, ki jih je velika konjunktura vrgla hipno visoko, ki pa so večinoma tudi brez izjeme propadli, ko je bilo konjunktura konec. To smo vsi živo videli za časa prve deflacije

po svetovni vojni. Hipoma na veliko narasle firme so čez noč izginile, dočim so stare in renomirane firme ohranile svojo pozicijo, ki so jo imele pred konjunkturo. Objektivno pravilno bi zato bilo, da bi se zlasti posvetila pozornost nelegalni trgovini, šele v drugi vrsti pa legalni. To tudi zato, ker legalna trgovina nikdar ne more tvegati takih reči kakor tudi trgovci iz vrst nelegalne trgovine, ki ne morejo nič izgubiti. Po teh pravilih objektivnosti pa se ni postopalo in zato so tudi izostali uspehi, pa čeprav so bile zagrožene drakonične kazni in čeprav se je uporabilo še nemoralno sredstvo nagrajanja ovajalcev.

Zaradi te neobjektivnosti se je dogodilo tudi to, da je bilo kupčenje blaga nekaterim dovoljeno, drugim pa strogo prepovedano. Zasebniki so mogli blago kupi-

vati po mili volji, če pa je trgovec gledal na to, da ima vsaj nekaj zaloge, če ni prodajal slehernemu kupcu, temveč predvsem le svojim stalnim odjemalcem, je bil ogenj v strehi.

Na vse zadnje zavisi cena blaga tudi od davščin, ki obremenjujejo blago. Če je narasla draginja zlasti za revnejše sloje do katastrofalnih posledic, ali ne bi bilo umestno, če bi se pregledale tudi razne državne in občinske trošarine, uvoznine, tehtnine itd.? Pri objektivnem presojanju bi se moglo ugotoviti, da bi se tudi na ta način mogle znatno znižati marsikatero ceno. Saj so nekatere trošarine večje, kakor pa znaša sama cena za blago, kakor n. pr. državna trošarina na sladkor. Seveda ni znižanje trošarin lahka zadeva, ker bi moglo spraviti znižanje trošarin javne finance v

veliko zagato. Toda vsaj poskusiti bi se moralo in morda bi se našli tudi novi viri dohodkov. Sicer pa je treba tudi vprašati, ali je res treba, da so vsi proračuni tako visoki, ali se ne bi mogli mnogi znižati?

Objektivnost nad vse! To načelo bi moralo vladati tudi nad vsemi ukrepi, ki so se izdali zaradi pomanjkanja blaga in zaradi previsokih cen.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Aprovizacijsko vprašanje se dobro reši le s sodelovanjem trgovcev

Oskrba prebivalstva z blagom se more deliti na dva dela: 1. v nabavo blaga in 2. v razdelitev blaga med potrošnike. Obe akciji sta enako potrebni in važni in obe se medsebojno dopolnjujeta. Če ni nabave blaga, tudi ni nobenega razdeljevanja blaga. Če pa je razdeljevanje blaga napačno, tudi nabava blaga ne reši aprovizacijskega vprašanja. Blago je treba nabaviti in ga potem pravilno razdeliti. Samo na ta način se vprašanje ljudske oskrbe s potrebnim blagom pravilno reši.

V sedanjih razmerah, ko je za mnoge predmete uvedena monopolna trgovina, skoraj ni mogoča nabava mnogih živil na drug način kakor po velikih javnih ustanovah. Za pravilno oskrbo Slovencev z žitom se je prehranjevalni urad skoraj moral ustanoviti, ker bi sicer bili v nevarnosti, da bi prejeli premajhne količine žita ter moke.

Kakor je ustanovitev prehranjevalnega zavoda razumljiva, tako pa se tudi samo po sebi razume, da se razdeljevalna akcija ne more izvesti brez sodelovanja onega razdeljevalnega aparata, ki je že preizkušen in ki je izveden v vsej deželi. Z drugimi besedami: Pravilna razdelitev blaga brez sodelovanja trgovine je danes nemogoča. Pri nas, kjer je združništvo vedno v visokih časih, seveda nekateri menijo, da bi se mogla aprovizacija izvesti tudi samo s pomočjo združništva. Silno slabo podprto je to mnenje. Kajti že samo dejstvo, da zadrug sploh ni v vseh krajih in da so nabavljalne ter konsumne zadruge, ki predvsem pri razdeljevanju blaga pridejo v poštev, le v večjih krajih, dočim so trgovine tudi v vsaki vasi, že to zadostno dokazuje, da gre pri razdeljevanju aprovizacijskega blaga trgovcem prednost pred zadrugami. Vsa razdeljevalna akcija je takoj postavljena na zdravo podlago, kakor hitro se nasloni na trgovski aparat, ki je organiziran po vsej deželi.

Sicer pa so tudi izkušnje s korožo za pasivne kraje zadostno dokazale, da zadruge razdeljevalne akcije ne znajo in tudi ne morejo prav izvesti. Manjka jim za to posel ne le strokovno usposobljenega osebja, manjka jim tudi skladišč in navadno tudi zadostnih denarnih sredstev. Zato se je tudi tako mnogokrat dogodilo, da je

prišla koroža za pasivne kraje namesto v roke revnih slojev, katerim je bila namenjena, v roke premožnih ljudi, ki do nje sploh niso imeli pravice.

Vsi objektivni razlogi govore torej za to, da se aprovizacijska akcija izvede v najmočnejšem sodelovanju prehranjevalnega zavoda ter trgovstva. Če kaj, potem more to sodelovanje zajamčiti uspeh vse akcije. Upamo zato tudi, da bo prehranjevalni urad tudi v tem smislu postopal in si s tem bistveno olajšal svojo nalogo ter se rešil tudi nepotrebnih stroškov. Kajti tudi v tem je velikanska prednost tega sodelovanja, ker je najcenejše.

Po svojih legitimnih zastopnikih je trgovstvo že zadostno jasno naglasilo svojo dobro voljo za to sodelovanje. Na odločilnih mestih zato ne more biti nobenega dvo-

ma, da morejo na pomoč trgovstva računati v polnem obsegu.

Ceprav pa je slovensko trgovstvo v tej zadevi svoje stališče že zadostno jasno deklariralo, je vendarle potrebno, da tudi vsi posamezni trgovci pokažejo svojo dobro voljo. Zato se morajo trgovci zanimati za to, kako se namerava v njih občini izvesti prehranjevalna akcija ter poskrbeti, da bodo pravočasno trgovci pritegnjeni k tej akciji. Trgovci morajo tu pokazati, da so na višini položaja in da je trgovski razdeljevalni aparat dorastel vsaki nalogi in tudi prehranjevalni akciji.

Vprašanje ljudske oskrbe z blagom je vprašanje vseh nas, zato se mora rešiti s sodelovanjem vseh, zlasti pa onih, ki to vprašanje najbolj poznajo. In to so trgovci!

Neuspeh Jugočelika

Preveč birokratizma in premalo strokovnjakov

V Beogradu je izšla brošura »Jugoslavenski Celik«. V brošuri se obravnava problem tega našega največjega zavoda, ki je zašel v krizo. Pisec brošure pravi med drugim:

Jugočelik je takšen, kakršen je bil ustanovljen, popolnoma zgrešil svoj cilj.

Načrt, po katerem je bil ustanovljen je izdelan nestrokovno tako s tehničnega ko s komercialnega stališča ter nerealen in neresen. A tudi uresničitev tega načrta je bila nestrokovna in dokaz neznanja.

Vzroki za to so poučenim znani ter so zelo enostavni. Izdelava načrta ko tudi njegovo izvajanje ter vodstvo te velike državne metalurške industrije je bilo poverjeno in je še danes v rokah ljudi, ki so popolni laiki v metalurški stroki. Najbolj to dokazuje njihov načrt, ki po nestrokovnosti in nerealnosti nima para. In na podlagi takšnega načrta naj bi se rešil eden največjih državnih gospodarskih in obrambnih problemov.

S sprejemom tega neresnega projekta ter njegovim prav tako slabim realiziranjem je uničena — vsaj za preteklost — tudi sama zamisel izgradnje državne metalurgije železa in jekla s kombina-

tom, kar naj bi ustvaril Jugočelik. Rudarski inženirji, ki so krivi, ker so opustili veliko zelo ugodnih prilik za ustanovitev državne težke industrije, so tudi sedaj uničili vse prizadevanje odločujočih in koncepcijo strokovnjakov, da bi se ustanovilo takšno podjetje.

Ravno ti laiki kot tako zvani strokovnjaki v upravnem odboru bivše industrije železa Zenica d. d. in na vodilnih položajih ministrstva za rudnike in gozdove so krivi, da se niso vzporedno z novo valjarnico (grobo progo) v Zenici postavile tudi instalacije za povečanje proizvodnje surovega železa in jekla. Strokovnjaki so to preostalo zahtevali, ker je jasno, da »groba progat brez jekla ne more delati. To se vidi že iz tega, da se je moralo kupiti od Kranjske industrijske družbe na Jesenicah 16.000 ton surovega železa za izdelavo železniških tračnic na »grobni progat, kakor hitro je ta začela obratovati. Cena tega jekla je bila tako visoka, da bi se mogla samo z razliko v ceni med kupljenim jeklom in ceno stroškov iste količine lastnega jekla postaviti nova Siemens Martinova peč kapacitete okoli 35.000 ton jekla letno. Tudi ta posel so izvršili isti ljudje.

Dejansko nima Jugočelik, tudi

če bi hotel izvesti svoj investicijski program, za to potrebnih sredstev. Danes je v najtežji finančni krizi, ker je vsa svoja sredstva izčrpal. Sredstva, ki mu jih je dala država na razpolago ob njegovih ustanovitvi so potrošena neracionalno in nespametno, naloga pa ni izvršena.

Jugočelik je poleg tega zalezel v velike dolgove. Njegove zadolžitve inozemskim tvrdkam samo za dosedaj naročene investicije presega več ko eno četrtino milijardo din.

Jugočelik pa nima niti zadosti obratnega kapitala. Zato so se zaloge najvažnejših surovin zmanjšale tako zelo, da bi bilo to nevarno celo v normalnih časih. Tako danes ne zadostujejo zaloge koksa niti za en mesec ter je zato nevarnost, da bodo morale ustaviti obratovanje celo one dve majhni peči v Varešu, ki jih je postavila še Avstrija pred 50 leti. Normalno je, da znašajo zaloge koksa za obratovanje visokih peči za najmanj šest mesecev. Ravno tako je tudi z vsemi ostalimi surovinami, ki se nabavljajo v inozemstvu.

V načrtu je predviden minimalni čisti dobiček v višini 54 do 60 milijonov din. Ta dobiček je predviden za leta slabe konjunktore, kar je posebej poudarjeno v načrtu.

V bilanci, predloženi letošnji glavni skupščini dne 5. maja 1940, in ki je bila od nje tudi sprejeta, pa je izkazan čisti dobiček za 17 mesecev od 1. avgusta 1938 do 31. decembra 1939 — čisti dobiček 14.378.968 din, kar pomeni za eno poslovno leto čisti dobiček približno 10.150.000 din, torej šestkrat manj, kakor pa je bilo predvideno. To pomeni pri delniški glavnici 500 milijonov din 2-05% obrestovanja. Če pa se doda tej delniški glavnici še nadaljnjih 100 milijonov din za Vareš, kar je tudi pravilno, ker je v čistem dobičku vračunan tudi čisti dobiček Vareša, potem pade ta odstotek na 1'69%.

Katastrofalni neuspeh Jugočelika ni samo posledica tehničnega neznanja ljudi, ki so ga projektirali in ki so mu danes na čelu, temveč tudi njih popolnega neznanja industrijske organizacije. Namesto glavnega ravnateljstva, ki bi ustrezalo temu kombinatu, se je ustanovilo telo v obsegu velikega ministrstva, ki se vodi po vzoru zakona o drž. računovodstvu. Odločujoči činitelji, ki so ustanovili Jugočelik, so hoteli postaviti industrijo, ki bi se vodila na komercialni podlagi. Ljudje pa, ki so prišli na čelo Jugočelika, tega niso dosegli. Glavno ravnateljstvo je bilo ustanovljeno tako, da pomeni velikanska breme tako za kombinat ko za njegova posamezna podjetja. Poslovanje kombinata je komplicirano do te mere, da se je moralo navzlic velikanskemu uradniškemu aparatu v samem glavnem ravnateljstvu še povečati število uradnikov v vseh podjetjih.

Težke obtožbe se izrekajo v tej brošuri in mnenja smo, da bi morala državna oblast takoj odrediti strogo preiskavo, ki naj dožene, če so te obtožbe upravičene. In če so utemeljene, potem je treba takoj poklicati krivce na odgovornost, ker se ne sme dopustiti, da bi se denar davkoplačevalcev zapravljal na takšen način. Z vsvo odločnostjo zahteva to gospodarska javnost in mislimo da tudi vsa druga jugoslovska javnost!

Naročite se na vse tri številke »Trgovskega lista«!

Izredni časi povzročajo, da pri naša vsak dan nove predpise in nove naredbe. Komaj je bila izdana neka naredba, že jo nadomesti druga. V takšnih časih je čisto nemogoče, da bi tednik zadosti hitro informiral svoje naročnike o vseh spremembah, zlasti še, ker se pri nas uveljavljajo uredbe tik po njih objavi. Danes zato gospodarskim ljudem samo tedenska številka ne more zadostovati in zato je potrebno, da se trgovci naroče na vse tri številke »Trgovskega lista«, ker samo na ta način bodo zanesljivo informirani o vseh važnejših izprehembah.

Pa še drug razlog je, da se naroči vsak trgovec na vse tri številke. Čim več ima list sredstev, tem več more tudi nuditi. Čim več ima list naročnikov, tem bolj učinkovito more braniti interese svojih naročnikov. Posebno danes, v času silne in še bolj krivične gonje proti trgovstvu je potrebno, da vsak trgovec čim več stori za svoje stanovsko glasililo. S tem bo najbolj uspešno branil svoje interese.

Težki časi so danes, a vedno je bilo tako, da je treba v težkih časih mnogo več žrtvovati kakor pa v normalnih. Vsak trgovec naj se tega zaveda in se tega tudi mora zavedati, ker razni čisto proti trgovcem naperjeni predpisi kažejo, kako silno potrebno je, da trgovec za svojo obrambo nekaj žrtvuje.

Jubilej Andreja šturma

Tako mnogo jubilejev se danes praznuje in med njimi veliko neupravičenih, da se spominjamo življenjskih petdesetletnic le izjemoma. Prav radi in z veseljem pa smo napravili izjemo za jubilej Andreja šturma, ker je to jubilej tihega, a neutrudljivega delavca, ki vsaj enkrat zasluži za svoje požrtvovalno delo nekaj javnega priznanja. To priznanje pa izrekajo Andreju šturmu vsi, ki poznajo njegovo delo. Zlasti pa mu ga izrekajo njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot dolgoletni tajnik njih Društva trgovskih potnikov in zastopnikov. Enako uspešno pa je deloval Andrej šturmu tudi pri drugih narodnih društvih.

Iskrene čestitke jubilantu k njegovemu jubileju in z iskreno željo: »Na mnoga leta«!

Oproščen poslovodja beograjske tvrdke Predović & Co.

Kakor znano, je bil obsojen poslovodja tvrdke Predović Gjura Popović na 80.000 din globe, ker da ni hotel prodati nekemu kupcu zahtevane količine masti. Obsojeni poslovodja se je pritožil na okrožno sodišče, ki je sedaj poslovodjo oprostilo vsake krivde.

Ta primer znova dokazuje, kako upravičena je zahteva trgovcev, da se objavljajo obsodbe trgovcev šele po njih pravomočnosti, ker se je dosedaj dogodilo že polno primerov, da so bili izpostavljeni javnemu sramotanju trgovci, ki so bili nato od sodišča popolnoma oproščeni vsake krivde.

Avtobusna zveza s Prekmurjem

Se bo z Vsemi svetimi zboljšala. Mestna podjetja mariborska so že pred par tedni omenila, da bodo morda uvedla novo zvezo. To se je sedaj tudi zgodilo, kar bodo zlasti podeželski trgovci z veseljem pozdravili, pa tudi kmetje, ki hodijo v Maribor na trg.

Na progi Maribor—Murska Sobota se dosedanja vožnja ob nedeljah in praznikih pretvori s 1. novembrom v vsakodnevno vožnjo. Voz odhaja iz Maribora ob 6.15 in iz Murske Sobotice ob 11.15. Vožnja traja sedaj preko novega mosta čez Muro pri Petanjcih le dve uri in pol.

Zadružniki kupčijo blago

Drastična ilustracija zadružne zavesti

Mariborski »Večernik«, ki je znan po svojih toplih simpatijah za zadružništvo, je objavil v svoji številki z dne 28. oktobra naslednji članek:

»Še o špekulantih, na malo«

Prejeli smo: Nedavno je bil občni zbor neke zadruge. Neki član je povedal, da bo zanimalo zadružno javnost le to, da je bil vložen predlog, naj se pregledajo poslovne knjige in naj se ugotovi, kateri člani so si nabavili v zadnjih mesecih neupravičeno velike zaloge živil... Javna tajnost je namreč, da bi ne smelo nastopiti v zadruzi tako pomamljanje blaga, če bi bili vsi člani res zadrugarji. Oni, ki imajo denar in so si nabrali velike zaloge, seveda ne morejo razumeti ogorčenja naših gospodinj, ki so lepega dne ostale brez moke, sladkorja, kave, masti, olja itd.

Zanimiva reč. In kaj je bilo s tem predlogom? Seveda je bil gladko izglasovan.

Ne. Gladko je propadel.

Kratek in navidezno malopomen članek, v resnici pa silno značilen. Kajti ta članek jasno odkriva razmere, v katere je zašlo zadružništvo zaradi neupravičenih privilegijev. Zadružna zavest je zaradi teh privilegijev začela hirati in danes se zadruge ne ustanovljajo toliko zaradi medsebojne pomoči, kakor pa zaradi uživanja lepih privilegijev, ki jih ima vsaka zadruza. Naravno je, da v takšnih zadrugah tudi ne more biti zadružna misel močna, saj ni ona

ru in zahteval, da se ugotovi, kateri člani so si neupravičeno nabavili blago, je njegov predlog propadel. Takšna je torej danes zavest v zadružnih organizacijah, da zmagajo na obnem zboru zadruge tisti, ki zagovarjajo kupične blaga po bogatejših članih zadruge na škodo revnejših.

Ali je mogoče še bolj nazorno pokazati, kako je padla v nekatere zadrugah že zadružna misel? Ali je sploh možna večja zloraba zadružne misli, kakor da se na tako brezobziren način prezirajo interesi manj premožnih članov zadruge?

In pri takšnih razmerah v zadrugah si upajo zagovorniki zadružnih privilegijev še napadati trgovce in jim očitati, da kupčijo blago, da špekulirajo na višje cene, da so zajedavci gospodarstva! Naj gospodje najprej pogledajo v svoje vrste, naj najprej tu napravijo red in šele potem naj iščejo napak drugod! Pometaj pred svojim pragom je tudi za zadruge veljavni pregovor.

Kakšen vik in krik bi bil, če bi se kaj podobnega javno očitalo trgovcu, čeprav ima ta pravico, da svoje blago prodaja, kakor misli, da je pravilno! Tu pa se dogodi primer, da neka zadruza oficijalno usvoji naziranje, da smejo premožnejši člani zadruge nabavljati na škodo revnejših, da zadružno blago ni vsem članom zadruge enako na razpolago! Proti temu nedopustnemu in skrajno egoističnemu kupičenju blaga pa ne nastopi nih! Tako zelo je že dvojna morala okužila našo družbo. Proti trgovcem z najbolj drakoničnimi kaznimi, proti zadružnikom pa vso obzirnost celo takrat, kadar oškodujejo lastne tovariše! Res občudovanja vredna dvojna morala!

Sedaj smo radovedni samo še na to, če bo država podelila tem zadružnim špekulantom na malo še posebne privilegije, da bodo mogli te uživati v še večji meri na škodo svojih tovarišev! Prav res! Bolj res ni bilo mogoče dokazati vso nepravilnost zadružnih privilegijev.

Kontrola nad uvozom bombaža

Trgovinski minister dr. Andres je predpisal naredbo o kontroli uvoza bombaža, bombažnega prediva in umetnih vlaken. Po tej naredbi je uvoz teh predmetov iz vseh držav pod kontrolo Direkcije za zunanjo trgovino. Te premete smejo uvažati samo uvozniki, ki so zaregistrirani pri Direkciji za zunanjo trgovino ali pri organih, ki so za to od Direkcije pooblašteni. Uvažati se smejo ti predmeti samo na podlagi uvoznega dovoljenja. To mora vsebovati številko dovoljenja, številko, pod katero je uvoznik registriran, ime in poklic uvoznika, njegovo bivališče, vrsto, količino, izvor blaga ter način plačila, pogoje, po katerih se izdaja dovoljenje, opozorila, v katerih primerih se dovoljenje razveljavi ter navodila za carinarnico, ki bo ocarinila blago. Vsakemu dovoljenju bo priložen kontrolni list, ki ga bo pristojna carinarnica predpisno izpolnjena dostavila Direkciji za zunanjo trgovino v petih dneh po ocarinjenju blaga.

Carinarnice ne smejo cariniti bombaža, bombažnega prediva in

fioce, če jim ni predloženo uvožno dovoljenje za to blago. Uvožno dovoljenje se ne more prenesti na drugo osebo. Zlorabe tega dovoljenja se kaznujejo po kazenskem zakonu, kar pa ne izključuje kazni tudi po tej naredbi.

Uvozniki bombaža, bombažnega prediva in fioce, ki hočejo še nadalje uvažati te predmete, morajo v 15 dneh po uveljavljanju te naredbe zaprositi za svojo registracijo pri Direkciji za zunanjo trgovino ali pri organih, ki so v to pooblašteni.

Direkcija more za vedno ustaviti izdajanje uvoznih dovoljenj uvoznikom, katerim je bilo trikrat ustavljeno začasno izdajanje uvoznih dovoljenj v dveh zadnjih letih. Posledica teh kazni je črtanje iz registra uvoznikov bombaža, bombažnih izdelkov ter fioce.

Urad za razdelitev bombžnega prediva v Beogradu razdeljuje tudi v bodoče kontingente za bombaž, bombažno predivo in fioce, dokler se ne ustanovi zajednica uvoznikov bombaža, bombažnega prediva ter fioce.

Politične vesti

V svoji ultimativni noti Grčiji pravi italijanska vlada, da je morala že večkrat ugotoviti, da je stališče grške vlade v nasprotju z normalnimi odnosi dobre sosesčine med dvema državama. Grška vlada da je ponovno dopustila, da izrablja angleško brodogradje grške teritorialne vode za svoje operacije. Italijanska vlada je zaradi tega večkrat opozorila grško vlado. Italijanska vlada ima dokaze, da je Grčija računala na sodelovanje z Anglijo, kar da dokazuje tudi jamstvena pogodba z Anglijo.

Grška vlada da je dala Angliji tudi na razpolago važne strateške postojanke ter tudi letalska oporišča. Italijanska vlada pa mora opozoriti tudi na izzivalno stališče grške vlade do albanskih dogodkov. Zato je smatrala italijanska vlada za neizogibno potrebno, da opozori grško vlado na posledice, ki morajo nastati. Nevtralnost Grčije da je samo še krinka. Odgovornost za to pada predvsem na Anglijo. Očitno je da je grška vlada hotela dopustiti, da postane grško ozemlje izhodišče za vojno akcijo proti Italiji. Zato je sklenila italijanska vlada, da zahteva v poročitvo grške nevtalnosti nekatere strateške točke na grških tleh. Od grške vlade zahteva, da pri zasedanju teh točk ne ovira italijanske vojske in tudi njenega prehoda skozi grško ozemlje. Te čete ne prihajajo v Grčijo kot sovražnike grškega naroda in italijanska vlada da teh točk ne bo zasedla trajno ter s to zasedbo ne misli kršiti grške suverenosti in neodvisnosti.

Predsednik grške vlade Metaxas je objavil proglas na grški narod. V proglasu pravi, da je Italija zahtevala od Grške nekatere predele grškega ozemlja in da je on odgovoril na to zahtevo, da vidi v njej vojno napoved. Ves grški narod bo kot en mož nastopil v obrambo svoje svobode in neodvisnosti.

Tudi grški kralj je izdal proglas na grški narod, ki je priložen isti vojno proti Italiji, ker ta ogroža neodvisnost grškega naroda. V tem velikem trenutku je prepričan, da bodo vsi Grki in vse Grkinje storili svojo dolžnost do domovine in se izkazali vredni velike zgodovinske grškega naroda. Z vero v Boga in v usodo našega naroda se bomo vsi kot en mož borili za svoje oltarje, za svoja ognjišča do končne zmage.

Čeprav je tretji dan, odkar se je začela grško-italijanska vojna, se še niso začele vojne operacije v večjem slogu. Mnogo se komentira tudi to, da grški poslanik v Rimu in italijanski v Atenah do torka še nista zaprosila za potne liste. Na drugi strani se poroča, da namestnik Nemčija posreduje med Italijo in Grčijo, ker da so države osl odločno proti temu, da bi se vojna razširila še na Balkan. Na podlagi vseh teh dejstev sklepajo nekateri, da v Rimu niso računali na to, da bi Grčija odklonila italijanski ultimatus.

Grški poslanik v Rimu Politis je zaprosil Italijo za svoje potne liste. Sedaj bo zaprosil za potne liste tudi Italijanci, poslanik v Atenah. Še nadalje pa ostane v Atenah nem. poslanik da diplomatsko posredovanje le še ni pretrgano. Italijanski listi vedo povedati, da je v Grčiji gibanje za spremembo no-

tranjega režima, nakar bi nova vlada sprejela italijanske zahteve. Kolikor se more sklepati iz precej pičlih poročil o vojnih dogodkih na Grškem, je namerna italijanske vojske, da prodira del njene vojske proti Solunu, del pa ob zapadni obali Grčije.

Grška vlada je proglasila Atene za odprto mesto. V angleškem radiu je poročevalec naglasil, da so Atene ravno tako zgodovinsko mesto kakor Rim in da bi vsako bombardiranje Aten nujno povzročilo bombardiranje Rima.

Ministrski predsednik Churchill je sporočil predsedniku grške vlade, da bo Vel. Britanija nudila Grčiji vso možno pomoč.

Italijanski listi napadajo Grčijo, ker da je dovolila angleškim četam, da se izkrcajo na Kreti in na drugih otokih. »Popolo d'Italia« piše, da se je Grčija spremenila v pravo oskrbovalno taborišče za Anglijo.

Iz Sofije izjavljajo, da ostane Bolgarska še nadalje nevtralna. Telefonski promet med Atenami in Sofijo, ki je bil ob izbruhu sovražnosti med Grčijo in Italijo prekinjen, je zopet obnovljen.

Turčija ostane po vesteh iz Ankare še nadalje nevtralna. Posredovala pa bi odločno in hitro, če bi bili ogroženi njeni interesi. Poročila se nadalje, da Grčija ni zaprosila za turško pomoč, za katero bi zaprosila šele v primeru, če bi napadla Grčijo Bolgarska.

V ponedeljek je bila slavnostna otvoritev zasedanja bolgarskega sobranja s kraljevo prestolno besedo. Poslanci so privedli kralju Borisu, ko je vstopil v sobranje, navdušene ovacije. V svoji prestolni besedi je kralj Boris najprej naglasil, da je rodila politika Bolgarske srečne uspehe in Južna Dobruža je bila vrnjena Bolgarski. Z navdušenjem je sobranje ta dogodek že odobrilo, a izreklo tudi svojo hvaležnost Nemčiji in Italiji, s katerima so prijateljske vezi Bolgarske sedaj še bolj utrjene. Mirna izročitev Dobruže omogoča tesnejše sodelovanje med Bolgarsko in Romunijo. Odnosaji s Turčijo in Jugoslavijo temelje na pogodbah, ki nas z obema državama vežejo. Odnosaji s SSSR se srečno razvijajo. Vlada bo gledala na to, da ohrani mir in da zaščiti življenjske koristi Bolgarske. Nato je kralj omenil vladne ukrepe za gospodarski, socialni in kulturni dvig naroda. Ukrepi za okrepitev državne obrambe in popolna pripravljenost slehernega Bolgara, da brani neodvisnost Bolgarske, so razlog, da gleda Bolgarska mirno v bodočnost.

Hitler se je sestal z Mussolinijem v Firenci ter imel v »Palazzo Vecchio« razgovor, ki je trajal nad dve uri. Sestanka sta se udeležila tudi oba zunanja ministra v Ribbentrop in grof Ciano ter maršal Keitel. Razgovorih pravi uradno poročilo, da sta voditelja proučila vsa aktualna vprašanja. Razgovor med Mussolinijem in Hitlerjem je potekal, kakor vedno, zelo pristrano ter v duhu zaveznitva obeh držav. Znova je pokazal popolno solidarnost in soglasje obeh voditeljev. Zvečer je Hitler zapustil Firence in se s svojim spremstvom vrnil v Nemčijo.

Ameriška agencija Associated Press poroča iz Rima, da italijanski vladni krogi govorijo, da je bil v Firenci dogovorjen med Hitlerjem in Mussolinijem načrt, po katerem se bodo francosko vojno brodogradje in francoska pomorska oporišča uporabila za vojno proti Angliji.

Predsednik Roosevelt je poslal maršalu Pétainu posebno poslanico, katero mu je izročil ameriški odpravnik poslov, Vsebinska poslanica je strogo tajna in o njej ni bilo obveščeno niti francosko zunanje ministrstvo.

Maršal Pétain je govoril po radiu o svojih pogajanjih s Hitlerjem. O vsebini teh pogajanj ni povedal nič, naglasil je le, da se ni nanj izvajal nikak pritisk, da se odloči za pogajanja. Zahteval je, da mu vsi Francozi zaupajo, na zadnje pa je napovedal nekatere olajšave, vendar pa je potrebno, da Francija sodeluje z Nemčijo.

Zun. minister vlade v Vichyju Baudoin je odstopil ter je bil imenovan za zunanje ministra Laval. V tem vidijo dokaz, da je maršal Pétain odobril Lavalovo politiko.

Predsednik sveta komisarijev Molotov je imel s turškim poslanikom Aktajem dveurni razgovor.

Novi japonski veleposlanik general Tetekava je izročil predsedniku SSSR Kalininu svoje poverilne listine.

Iz Moskve poročajo o številnih diplomatskih konferencah. Pomočnik zun. ministra Višinski je sprejel grškega in turškega poslanika. Tudi med drugimi diplomati so bila številna posvetovanja.

Sovjetska agencija TASS demantira vest, da bi Stalin sprejel novega japonskega veleposlanika v Moskvi.

Prve pošiljke turškega bombaža pridejo v kratkem

Že v nekaj dneh pridejo prve pošiljke bombaža iz Turčije, s katero smo sklenili pogodbo za dobavo 3000 ton bombaža. Blago se bo prepeljalo po železnici in sicer postopno z ozirom na možnosti naših železnic. V Carigradu je že pripravljenih 500 ton bombaža, ki bo takoj dobavljen. Ostalih 2500 ton je v Mersini tudi že pripravljeno za transport. Naša delegacija, ki je sedaj v Ankari, se pogaja za dobavo še nadaljnjih 8000 ton bombaža.

Cene nemških izvoznih predmetov

V zadnjem letu so se cene nemških izvoznih predmetov znatno povečale v primeri s cenami sredi lanskega leta. Nekateri predmeti so skočili v ceni tudi za 200%. To zviševanje cen je naravno zelo oteževalo naš uvoz iz Nemčije, ker so se morale kalkulacije o nakupu blaga neprestano izpreminjati. Kakor pa se sedaj poroča iz dobro informirane strani, bodo nemške pristojne oblasti skrbele, da se cene za Jugoslavijo namenjenim izvoznim predmetom ne povečajo. Seveda ni pričakovati, da bi se preprečil sploh vsak dvig cen. Kajti upoštevati se morajo posebne okoliščine, v katerih se danes proizvaja blago v vseh deželah na svetu in ne samo v Evropi. Pač pa se more računati s tem, da se bo preprečilo neupravičeno dvigovanje cen.

Povečanje proizvodnje premoga na Bolgarskem

Po uradnih podatkih znašajo rezerve rjavega premoga na Bolgarskem okoli 493 milijard ton registriranih in 997 milijard ton verjetnih rezerv. Bolgarske rezerve črnega premoga se cenijo na 14 milijarde ton. V primeri s temi rezervami je proizvodnja premoga na Bolgarskem minimalna. Tako je znašala v letu 1937. samo 1'68, v letu 1938. pa 2'09 milijona ton. 80% vsega bolgarskega premoga je v državnih rokah. Povečanje proizvodnje je imelo za posledico tudi povečan izvoz, ki se je povečal od 3454 ton v letu 1937. na 17.648 v letu 1938. in na 78.507 ton v prvih 5 mesecih leta 1940. Glavni kupec bolgarskega premoga je Jugoslavija, ki je v prvih petih letošnjih mesecih uvozila 59.800 ton proti 16.500 tonam v letu 1939.

Letošnja italijanska žetev

Prof. Lasorsa je po nalogu italijanskega korporativnega ministrstva sestavil poročilo o sedanjih prehranitveni podlagi Italije. To poročilo je zlasti zanimivo, ker se v njem navajajo podatki o letošnji ter lanskim italijanski žetvi, ki je dala:

	v milij. metrskih stotov	1939/40	1940/41
pšenice		79'82	70'81
koruze		25'20	34'59
riža		7'29	8'36
rži		1'51	1'52
krompirja		27'77	31'43
fižola		6'48	3'96
povrtnine		2'24	1'87

Kar se tiče proizvodov živalskega izvora (meso, mast, ribe itd.), so bile dosežene z večjo proizvodnjo in povečanim uvozom večje količine kot lansko leto. Na koncu svojega poročila pravi prof. Lasorsa, da je prebivalstvo Italije v l. 1939./40. razpolagalo s 3500 kalorijami na prebivalca, dočim zadostuje v Italiji za prehrano 3000 kalorij na prebivalca.

Veliko pomanjkanje jedilnega olja v Romuniji

V Romuniji se sedaj čuti veliko pomanjkanje jedilnega olja. Zato je bilo romunsko gospodarsko ministrstvo prisiljeno, da je pred nekaj dnevi odredilo, da smeta odkupovati oljarice v vsej državi samo nacionalni zadržni zavod

ter romunsko-nemška družba za izvoz oljarice »Solagra«. Istočasno je bilo določeno, da razdeljuje oljarice na industrijska podjetja edino posebni v to določeni državni organ.

Da bi se ublažilo pomanjkanje jedilnega olja, je sklenila družba »Solagra«, da prepusti 75% svojih za izvoz določenih zalog semen sončnic za domačo potrošnjo. Strokovnjaki računajo, da

se more iz te količine semen sončnic dobiti 18.500 ton olja. Ker bo dala vsa zasebna proizvodnja 12.500 ton, bo imela Romunija okoli 31.000 ton jedilnega olja iz semen sončnic.

Ugodno stanje turškega gospodarstva

Zunanja trgovina Turčije na razpotju

Vojna v Sredozemskem morju je močno prizadela pomorsko trgovino vseh obrežnih držav, še posebno pa trgovino nevtralne Grčije in Turčije, ki sta imeli živahne stike z inozemstvom in ki imata veliko obalo. Trpi ne samo njun čezmorski promet, temveč tudi obalna trgovina, kar je posebno važno za Turčijo z njeno vzhodno trgovino, ki so jo posredovala oz. spopolnjevala pristanišča na zahodni obali. Kriza je nastala po vstopu Italije v vojno.

Izmed turških večjih pristanišč so najvažnejša Carigrad, Smirna in Mersina, ki so imela leta 1938. že 680.000 ton izvoznega prometa od 1,4 milijona ton, kolikor je znašal ves turški izvoz; pri uvozu pa 552.000 od vseh 844.000 ton. Turčija je svoje trgovinske brodovje in obalno plovbo pridno gojila, ker ima v notranjosti malo železnic za večji promet. Ob začetku vojne pa je del tega 140 tisoč ton močnega tovornega brodovja posodila zahodnim veleislam, medtem ko je imela naročenih še mnogo novih ladij v inozemstvu, tudi v Italiji. Računajo, da je v tuji službi dobra četrtina starih ladij. Od 10. junija dalje je vhod pri Gibraltarju zaprt, ker se je vojna poostрила, in del turških ladij se ne more vrniti oziroma jim je moglo le še omejen promet po Sredozemskem morju. Plovba z Grčijo se je že obnovila, z Egiptom pa je ustavljena. Važna je nova železnica čez Bagdad, ki pomeni izhod na odprta morja, železnica v Iran in Irak se pa ne bo mogla pospešeno dovršiti zara-

Nemčijo in je stopila v veljavo 10. avgusta. Po tej pogodbi bo njun promet v prihodnjem letu obsegel vrednost 21 milijonov turških lir ter ojačil tudi stike z nemškimi novimi ozemlji, tudi z nordijskimi deželami. Nova trgovinska pogajanja so se pričela z Rusijo in bodo kmalu uspešno zaključena.

Te države so bile tudi doslej glavni dobavitelji in odjemalci Turčije. Še l. 1938. je dobila od njih 65,5% vsega uvoza in jim prodala celo 68,5% vsega izvoza (po količini). Pogodbe z Anglijo in Francijo so ji promet nekoliko povečale, toda samo začasno. Padel pa je po količini uvoz na polovico, ker so cene narasle za 100 do 200%. Do julija je znašal izvoz letos povprečno vsak mesec po 10,2 milijona (lani 9,7), uvoz pa 6,5 (lani 9,7) milijona lir. Seveda je v juniju in juliju pro et zaradi vojne odločilno padel, in sicer pod polovico prometa meseca maja. Zagoni tri veleisla (Anglija, Francija in Italija) so skoraj odpadle, povečal se je pa promet z jugovzhodno Evropo in tudi z Ameriko, ki je prevzela v maju 11, juniju 38,6 in juliju 21,7% vsega turškega izvoza. Pri uvozu pa je Ameriko prekosil Balkan od 16'9:16'0 v maju in le 13'9:28'9 jun., v jul. z 31'8:10'2%. Promet z USA se je torej naglo dvignil, nakar je pa pri uvozu naglo upadel. Nemčija je nasprotno julija spet napredovala in v turškem uvozu celo preseгла svoj odstotek iz meseca maja ter spet zvišala tudi delež v izvozu, ki je

pšenice in ječmena, 30 do 40 tisoč ton bombaža, 7 tisoč ton volne, 10.000 ton raznih oljnatih semen, 7 do 8 tisoč ton olivnega olja, znatne količine tobaka, smokev, rezin, lešnikov idr.

Znatno je napredovalo v Turčiji rudarstvo, zlasti po uvedbi obveznega dela. Proizvodnja premoga je leta 1940. dala v prvih 4 mesecih 925.000 ton proti 910.000 tonam lani v istem času, povečala se je tudi pridelava bakra, slabše je s kromovo rudo, ki jo mora dati svojim zaveznikom, in načrt ni dosežen v pridobivanju železne rude. Za topilništvo je važno nevo podjetje s plavži v Karabük. Glede industrijskih surovin, tudi glede rudninskih olj in bombaža je pa Turčija v ugodnem položaju in pri industrializaciji jo skrbi bolj nabava potrebnih strojev ter delavniške opreme. Tu ji je zadnja leta pred vojno pomagala Nemčija. Zaradi vojne je prevzela to mesto Anglija, njena industrijska pomoč pa je ob sedanjem stanju na Sredozemskem morju postala skoraj že nemogoča.

S prvo petletko, ki se je končala lani, je dosegla Turčija visoko avtarkijo, in sicer za bombažno nit 58%, tkanine 42, volneno nit

Vsak napreden trgovec

prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi.

Nudite tudi Vi Vašim odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

26, tkanine 83, umetno svileni nit 45, papir 32 in steklo 63%. Do te meje je torej zalaga že domača industrija, industrializacija pa se še nadaljuje in se pospešujejo zlasti kemična stroka (superfosfat, alkalije), papirna stroka in izdelava lesovine, pri čemer se upoštevata spet večja pomoč Nemčije.

Vojna je pa znatno obremenila turški državni proračun, kjer znaša za tekoče leto 1940./41. uradno ta postavka 78 milij. lir rednih ter 73 milijonov lir izrednih izdatkov proti celotnemu proračunu 372 milijonov lir. Julija je bil dodan še oboroževalni kredit 64 milijonov lir. Ker ima Turčija tudi znatne zunanje dolgeve in težko obrestno službo, se je moral denarni obtok zvišati od lanskega septembra do konca avgusta 1940. od 256,5 na 362,9 milijona turških lir. Vendar pa je hkrati narasel tudi zlati in devizni sklad od 40,6 na 126,9 milijonov lir zaradi posojila zapadnih držav v znesku 15 milijonov šterlingov. Cene so se spremenile v Turčiji manj kot v drugih državah, za bodočnost pa je vse gospodarstvo odvisno od ureditve izvoza in seveda od eventualne vojne, ki je grozila Turčiji v zadnjem času že precej resno.

Naša zunanja trgovina v prvih devetih mesecih aktivna za 847 milijonov din

Po podatkih naših carinskih oblasti se je gibala naša zunanja trgovina v prvih devetih letošnjih mesecih takole:

	izvoz	uvoz
	v milijonih din	
1940		
januar	624,0	478,3
februar	627,2	430,0
marec	596,7	504,2
april	693,3	641,8
maj	742,7	560,9
junij	564,7	473,8
julij	578,1	475,9
avgust	401,8	399,7
september	418,6	429,4
jan.—sept. 1940	5.241,0	4.394,0
jan.—sept. 1939	3.657,0	3.630,9
jan.—sept. 1938	3.529,2	3.824,6

Iz teh podatkov se vidi, da je naš izvoz v avgustu in septembru nazadoval, kar je predvsem posledica zaščitnih ukrepov za preiskrbo domačega trga. Tako je bil ustavljen izvoz svinj. To nazadovanje izvoza pa je le prehodnega značaja. Kakor hitro se bodo cene ustalile, se bo tudi povečal izvoz, ki je itak navadno ob koncu leta največji.

Največji izvoz je bil dosežen v maju, ko je dosegel vrednost 742,7 milijona din.

Tudi naš uvoz se je v glavnem precej podobno gibal ko izvoz. Tudi uvoz je bil v mesecih marec-maj največji, vendar pa ni narasel v tej meri ko izvoz. To je tudi razumljivo, ker so nam bili zaprti mnogi trgi. Zato je tudi naša trgovinska bilanca bila vse mesece aktivna. Če pa bi mogli svobodno uvažati bombaž ter druge surovine, bi slika seveda ne bila enako ugodna. Sploh je treba sedaj številke o naši zunanji trgovini presojati drugače ko v prejšnjih letih, ko igra sedaj ozir do domačega trga neprimerno večjo vlogo ko prej.

Po vrednosti se je naš izvoz letos dvignil za 1712 milijonov din, t. j. za 48% bolj ko lansko leto.

V resnici pa izvoz ni bil tako ugoden, ker je treba upoštevati podražitev proizvodov. Brez skoka cen nikakor ne bi mogli zabeležiti tako visokih števil. To se vidi tudi iz izvoza po količini. Tako smo letos izvozili v prvih 9 mesecih 2,7 milijona ton blaga, lani pa 2,48 milijona ton. Po količini se je torej izvoz dvignil le za 9%.

V manjši meri velja isto tudi za naš uvoz. Tako se je uvoz letos v primeri z lani povečal po vrednosti za 763 milijonov din ali za 21%, po količini pa le od 0-89 na 1,03 milijona ton ali le za 15 odstotkov.

Naša trgovinska bilanca je bila letos aktivna za 847 milijonov din, dočim lani le za 26,1, predlani pa je bila celo pasivna za 295,4 milijona din. Tudi to navidezno zelo ugodno bilanco je treba zaradi dviga cen nekoliko revidirati, poleg tega pa upoštevati tudi to, da navzlic vsej aktivnosti trgovinske bilance vendarle ne moremo nabaviti predmetov, ki jih silno nujno potrebujemo. V tem je tudi negativna stran naše zunanje trgovine v letošnjem letu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

KNJIGA O OSNOVNIH TRGOVSKIH NAČELIH

Konzorcij „Trgovskega lista“ je izdal in založil delo znamenitega ameriškega trgovskega publicista

H. N. CASSONA:

BUSINESS

Knjiga vsebuje 16 osnovnih nauk o pravilni trgovini. Vsak trgovec, zlasti pa trgovski naročnik mora prebrati to knjigo. / Knjiga se naroča pri upravi „Trgovskega lista“, Ljubljana, Trgovski dom

Cena knjige din 20.—

Trgovska združenja in šole določene popust Naročite znamenito knjigo takoj!

di nerednosti dobav tujega gradiva. V teh okoliščinah je Turčija vedno bolj odvisna od prometa s Podonavjem, z Balkanom in z Rusijo. Promet z Italijo je mogoč samo po suhem, s Palestino je promet nereden in še bolj nereden z Egiptom.

Zaradi teh prometnih težav si je poskušala Turčija v zadnjih treh mesecih urediti boljše stike z jugovzhodno Evropo in je odposlala trgovinske delegacije v Beograd, Bukarešto in Budimpešto. Nove trgovinske pogodbe je sklenila z nami, z Grčijo in Romunijo. Poslala je poleg tega trgovinske odpravnike v Bagdad in Bombay ter poskušala urediti čez Basro pot v Indijo in zveze z Ameriko. Nova trgovinska pogodba se je morala skleniti tudi z

bil od maja na junij padel že za polovico (od 14'1 na 7'6 ter zlova na 11'1%).

Promet Turčije z Nemčijo se je bil prvih 10 vojnih mesecev skoraj popolnoma osušil. Po nemški sodbi je zboljšanje odvisno v sedanjih stiski samo od Turčije, ki sicer ne bi imela več kar izvažati svoje blago. Da bo imela dosti izvoznih pridelkov, to dokazujejo podatki letošnje žetve. Pri tem je treba upoštevati, da je imela Turčija že lani dobro žetev in da ima vlada po uvedbi zakona o zaščiti narodnega gospodarstva vsa usmerjevalna pooblastila.

Za prehrano je Turčija v glavnem brez skrbi. Po nemških podatkih bo znašal izvozni presežek približno 200 do 300 tisoč ton

Denarstvo

Dan varčevanja

Priporočila Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije

Dan 31. oktobra, ki je po mednarodnem sporazumu pravih hranilnic določen za praznik varčevanja, se slavi tudi letos.

Ob tej priliki opozarja Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije na naslednje:

Tudi v sedanjih težkih časih se je pokazalo, da brez dobro organiziranega in naprednega narodnega varčevanja nima obstanka neodvisno narodno gospodarstvo niti ni ugodnega kredita niti dovolj fundiranih javnih financ.

Oni, ki so varčevali, tudi danes lažje živijo ter zmagojujejo v življenju, stradajo pa oni, ki niso dovolj delali in varčevali ter sedaj nimajo sredstev, ki bi jim olajšala življenje in delo.

Kakor je preje opozarjala na potrebo varčevanja in vseh ukrepov za njegovo varnost in napredek, tako opozarja tudi sedaj Zveza hranilnic kraljevine Jugoslavije v sodelovanju z občinskimi in mestnimi hranilnicami na še večjo potrebo nadaljnjega njegovega izvajanja in varovanja ter priporoča državljanom Jugoslavije:

Varčujte tudi vnaprej, kolikor morete! V vaše in splošno dobro, za neodvisnost in napredek naše države; v tem vas bodo vsestransko podprle vaše občinske in mestne hranilnice, ki kot samostojni pupilnovarni zavodi nudijo vašim prihrankom popolno varnost.

Če še niste pričeli varčevati, začnite še danes in pokažite s tem, koliko se zavedate važnosti in potrebnosti varčevanja!

Novi člani posvetovalnega odbora za bančništvo

Trgovinski minister dr. Andres je podpisal odlok o imenovanju novih članov v posvetovalni odbor za bančništvo. Po tem odloku so imenovani: dr. Milan Radosavljević, bivši guverner Narodne banke, dr. Milan Protić, bivši gen. direktor Narodne banke in član nadzornega odbora Poštne hranilnice, dr. M. Marković, gen. direktor Poštne hranilnice, dr. Milorad Gjorgjević, bivši finančni minister in predsednik Beograjske zadruge d. d., dr. Vlada Marković, predsednik Zdrženja bank v Beogradu, dr. Slokar, predsednik Zdrženja denarnih zavodov v Ljubljani in gen. direktor Zdrženja gospodarske banke, dr. Božić, direktor Banovinske hranilnice v Ljubljani, dr. Ivo Belin, podguverner Narodne banke, dr. Nikola Berković, direktor Zemaljske banke za Bosno in Hercegovino in dr. Robert Paulović, tajnik Zdrženja vojvodinskih bank. Banska oblast v Zagrebu bo delegirala v odbor svojega zastopnika.

Prva naloga novega posvetovalnega odbora bo, da začne izdelovati načrt novega bančnega zakona.

Tudi Novi Sad dobi podružnico Poštne hranilnice

Pred kratkim smo poročali, da se ustanovi v Splitu podružnica Poštne hranilnice. Da je tu podružnica Poštne hranilnice potrebna, o tem ni treba še posebej govoriti. Sedaj se poroča, da se bo ustanovila podružnica Poštne hranilnice tudi v Novem Sadu. V ta namen so bili te dni v Novem Sadu pomočnik poštne ministra inž. Ciko, gen. direktor Poštne hranilnice Milenko Marković in predsednik nadzornega odbora PH, bivši gen. direktor Narodne banke dr. Protić ter načelnik finančnega ministristva Bogdanović in inšpektor Poštne hranilnice Puljević. Pogajali so se v Novem Sadu za odkup hiše Produktne borze, kjer bi se namestila podružnica Poštne hranilnice.

Kakor iz srca privoščimo tako Splitu kakor tudi Novemu Sadu, da dobijo podružnici PH, pa moramo poudariti, da ima še večjo pravico do svoje podružnice Maribor, kjer je mnogo več interesentov kakor pa v Splitu. Zato upamo, da bo

vsaj sedaj upoštevana že mnogokrat naglašena želja mariborskih gospodarskih krogov ter ustanovljena tudi v Mariboru podružnica Poštne hranilnice. Upamo, da bodo to zahtevo mariborskih gospodarskih krogov z vso močjo podprli tudi naši politični činitelji.

Plačilni promet s poljskim guvernanom

Devizna direkcija Narodne banke je izdala naslednji razpis:

Po doseženem sporazumu s pristojnimi nemškimi oblastmi o plačilnem prometu med našo državo in bivšo Poljsko se morajo razlikovati tri ozemlja.

Kraji, ki so priključeni nemški državi, guvernanom Poljski in kraji, ki so priključeni SSSR. V zvezi s tem se dajejo naslednja navodila:

I. Plačilni promet z guvernanom

Pri plačilnem prometu z guvernanom se morajo razlikovati plačila po transakcijah do vključno 30. septembra 1940., ki se imenujejo stari posli in plačila po novih poslih, za katera se smatrajo vse blagovne transakcije od 1. oktobra 1940. dalje.

1. Stari uvoz in izvoz. Kot stari uvoz in izvoz se smatrajo vse transakcije izvedene do zaključno 30. septembra 1940., pri čemer transakcije od 1. septembra 1939. do 30. septembra 1940. predstavljajo posebno skupino. Za vse transakcije iz te dobe je potrebno predhodno pismeno dovoljenje devizne direkcije, da se morejo likvidirati na način, ki je predviđen za stare posle. Plačilo uvoženega blaga ko tudi izvoženega se plačuje takole:

a) Ves stari uvoz se plača s položajno ustreznimi vrednostmi v dinarjih s posredovanjem pooblaščenih zavodov na posebni likvidacijski račun na ime Obračunskega zavoda Krakov, ki se otvori pri Narodni banki kr. Jugoslavije.

b) Ves stari izvoz se izplačuje po kronološkem redu iz razpoložljivih sredstev na navedenem likvidacijskem računu ter na podlagi prejetih aviz Obračunskega zavoda v Krakovu o izvršenih vplačilih v zlotih po dolžniških firmah iz guvermana.

c) Relacija med dinarjem in zlotom je za vse primere ugotovljena na 8:30 din za 1 zlot.

č) Pri vplačevanju za stari uvoz morajo dostaviti pooblaščenim zavodi Narodni banki posebne sezname (obrazec št. 501) za plačilo uvoza, ki je bil izvršen do 1. 9. 1939. in posebne sezname (isti obrazec) za uvoz od 1. 9. 1939. do 30. 9. 1940. Na teh seznamih morajo pooblaščenim zavodi v gornjem desnem vogalu označiti stari uvoz iz Poljske do 1. 9. 1939. oz. v dobi od 1. 9. 1939. do 30. 9. 1940.

2. Novi uvoz in izvoz. Kot novi uvoz in izvoz se smatrajo vse transakcije, ki se izvrše od 1. oktobra 1940. dalje. Ta novi uvoz ko tudi izvoz se plačuje po posebnem računu v nem. državnih markah (Reichsmarksonderkonto G), ki se otvori na ime Narodne banke kr. Jugoslavije pri Nemški obračunski blagajni v Berlinu, in sicer na naslednji način:

Plačevanje novega uvoza. Na podlagi izvršenih vplačil v dinarjih za ustreznajočo vrednost faktur zneskov, katera vplačila vplačajo domači uvozniki pri Narodni banki s posredovanjem pooblaščenih zavodov, bo izdajala Narodna banka kr. Jugoslavije naloge za izplačevanje upnikov iz guvermana v rajshmarkah po svojem posebnem obračunu G pri Nemški obračunski blagajni v Berlinu. Ta bo izplačala izplačila koristnikom iz guvermana po plačilnem sporazumu med Nemčijo in guvernanom. Pri vplačevanju

dinarjev se uporabljajo naslednji tečaji:

a) Fakturni zneski v zlotih se morajo najprej spremeniti v RM po določenem tečaju 200 zlotov je 100 RM. Tako izračunani znesek RM se spremeni v dinarje po tečaju 1782 din za 1 RM.

b) Fakturni zneski na druge valute (razen na dinarje, RM in zlate) se spremenijo najprej v RM po srednjem berlinskem tečaju za dotične valute, tako izračunani znesek RM pa v dinarje po tečaju 1782 din za 1 RM.

c) Na isti način se plačujejo tudi vse druge nove obveznosti, ki so v zvezi z blagovnim prometom, kakor plačila postranskih stroškov itd.

č) Pooblaščenim zavodi morajo uporabljati obrazec št. 305 za izdajanje nalogov za izplačilo koristnikom iz guvermana. V gornjem desnem vogalu obrazcev morajo napisati »Reichsmark konto G«. Pod zneskom v RM v številkah morajo napisati v številkah tudi znesek v poljskih zlotih. Če gre za poravnavo faktur v tretjih valutah, se to mora navesti v opombi.

Plačila novega izvoza. Jugoslovanski izvozniki blaga v guvernan (novi izvoz) dobe plačane svoje terjatve na ta način, da jim bo Narodna banka kr. Jugoslavije na podlagi prejetih aviz po Nemški obračunski blagajni o izvršeni potrditvi posameznih zneskov »Posebnega računa G« v rajshmarkah izplačevala po kronološkem redu ter v mejah razpoložljivih sredstev na zbirnem računu ustreznajočo vrednost v dinarjih po tečaju 1782 din za 1 RM. Potrditve »Posebnega računa G« izvršuje Nemška obračun-

Predsednik Roosevelt je odredil blokado grških terjatev v Ameriki. Zasebne investicije Amerikancev v Grčiji se cenijo na 24 milijonov funtov, investicije grškega kapitala v USA pa 8 milijonov dolarjev. Grški dolg ameriškemu vojnomu ministrstvu znaša 34 milijonov dolarjev.

ska blagajna za zneske, ki jih bo prejela po kliringu z guvernanom v korist jugoslovanskih izvoznikov blaga v guvernanom.

Na isti način se plačujejo tudi vse druge terjatve v zvezi z novim izvozom blaga, kakor n. pr. postranskih stroškov itd.

II. Plačila s priključenimi ozemlji

Ozemlje bivše Poljske, ki je priključeno nemški državi se smatra kot nemško ozemlje, ter se zato plačuje blagovni promet tako in po istem računu kakor z Nemčijo. Stare obveznosti in stare terjatve bodo likvidirane po jugoslovansko nemškem plačilnem prometu.

III. Plačila z ozemljem priključenim SSSR

V kolikor bodo imele posamezne domače firme bodisi stare obveznosti za uvoženo blago iz tega ozemlja ali terjatve za izvoz blaga v ta ozemlja, je potrebno, da se v vsakem konkretnem primeru obrnejo na devizno direkcijo Narodne banke, da dobe potrdilo glede načina, po katerem naj se izvrše plačila.

Kar se tiče novih poslov s firmami na tem ozemlju, se bodo ti šteli kakor posli s SSSR.

IV. Klirinška provizija

Za vsa vplačila in izplačila se pobira običajna klirinška provizija v višini 2 pro mille.

V. Stara navodila

Vsa dosedanja okrožna navodila, ki so se nanašala na prejšnji promet s Poljsko, se s tem razveljavljajo.

O denarnih zavodih pod zaščito

Za 202 denarna zavoda preneha v letu 1941. odlog plačil

Po čl. 1. dne 24. novembra 1934. objavljene uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov so se predvidevali za zaščito denarnih zavodov trije ukrepi: odlog plačil za največ 6 let, sanacija in izvenkonkurzna likvidacija. Po čl. 2. te uredbe so se smele dovoljevati sanacije ali odlogi plačil samo na podlagi najkasneje v enem letu po uveljavljanju uredbe vloženih prošelj. Ta rok je bil trikrat podaljšan, zadnjič 23. februarja 1938. 12. julija 1938. je bila nato objavljena uredba o po-
čeku, ki pa se je uporabila samo za dva primera.

Zaščite so se poslužile tako delniške družbe in samoupravne hranilnice, kreditne zadruge in družbe z o. z. Na podlagi teh predpisov je zaprosilo 383 kreditnih ustanov za odlog plačil. V to število spada tudi 49 primerov izvenkonkurzne likvidacije.

Od 1. 1934. pa do danes se je 33 denarnih zavodov odpovedalo zaščiti. Za večino denarnih zavodov pa velja uredba le še do 23. novembra 1940. 23 denarnih zavodov je doseglo podaljšanje roka na podlagi čl. 14 uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov. Roki so bili podaljšani do največ 3. februarja 1942. V letih 1936. do 1938. je zaprosilo za zaščito še 76 zavodov.

Z ozirom na vse te številke se more sklepati, da sta se do 23. novembra 1935. prijavila za zaščito 202 denarna zavoda, katerim zaščita preneha v l. 1941. Po 1. 1941. ostane pod zaščito še 99 zavodov, in sicer 41 do 1. 1942., 34 do leta 1943. in 24 do 1. 1944. Teh 99 denarnih zavodov se razdeli na posamezne banovine takole: na Beograd 2, vardarsko banovino 5, vrbasko 4, dravsko 5, drinsko 10,

donavsko 30, zetsko 4, moravsko 25, primorsko 2 in bivšo savsko 12. 259 denarnih zavodov, ki so pod zaščito, ima skupno glavnico v višini 669 milijonov din. Po pokrajinah je njih razdelitev naslednja:

	Število zavodov	kapital v milijonih din
Beograd	12	89,7
vardarska	21	34,0
vrbaška	12	8,2
dravsko	5	52,6
drinsko	23	52,6
donavsko	76	56,2
zetsko	11	22,6
moravska	49	54,3
primorska	4	0,7
bivša savska	38	20,0
Zagreb	8	278,1

Po zadnjih obdelanih podatkih za l. 1938. je bilo v delniških bankah blokirano hranilnih vlog ter po tekočih računih za 1987,8 milijona din. Skupno pa so znašale vse hranilne vloge in vloge po tekočih računih l. 1938. v vseh denarnih zavodih pod zaščito 2729,4 milijona din. Če bo v prihodnjem letu prenehala zaščita za 202 zavoda, bodo znašale blokirane vloge pri delniških bankah samo 630 milijonov din.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 4. novembra ponudbe za dobavo zračnic za avtomobile, betonskega železa, smrekovega jamskega lesa, strešne lepenke; 25. novembra tropskih škrobov z varovalkami in merilnimi instrumenti.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 4. novembra ponudbe za dobavo vijakov, podložnic, jeklene vrvi, portland-cementa; 18. novembra strojnih svetrov.

Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 5. novembra ponudbe za dobavo mangan-kita, gumiranega platna, raznih vrst klesč, mila za pranje; 6. novembra raznih meril, mikrometrov, prahu in vate za čiščenje srebrnih predmetov, hrastovih desk ter impregniranih hlodov; 7. novembra: kosovih preprog, morskih gob, slrkovih metel, platna, vate in podloge za obleke; 11. novembra: raznih desk in gred ter hlodov ter raznega platna.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 5. novembra ponudbe za dobavo cementa, opeke, jelovih gred in gredic, razne železnine, stekla za okna, modre galice; 9. novembra raznega pocinkanega okovja; 11. novembra: raznega lesnega materiala, ebonita, slude; 12. novembra raznega električnega materiala, krp in bombaža za čiščenje.

Strojna šola mornarice v Kumboru sprejema do 15. novembra ponudbe za dobavo raznega avtomateriala; 16. novembra raznega orodja; 19. novembra žice, raznih cevi, izolatorjev idr.

LICITACIJE:

Dne 2. novembra bo pri Dravski delavnici v Ljubljani, Kobaridska ul. 43, pismena pogodba za dobavo usnjenih opascev ter opreme in ščetk za konje.

Dne 4. novembra bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 200.000 kg trinitrotoluola.

Dne 4. novembra bo pri Upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu pismena pogodba za dobavo materiala in pribora za izdelavo vojne opreme za rezervne ofirije.

Dne 7. novembra bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo sesalke; 12. novembra 50.000 kg kalc. karbida in dne 26. novembra 300 m kabla.

(Predmetni oglasi so interesentom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

»Službeni list«

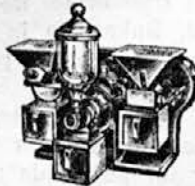
kr. banske uprave dravske banovine z dne 30. oktobra objavlja: Pravilnik o rudarskih šolah — Dopolnitev pravilnika o bombažnem skladu — Spremembe in dopolnitve pravilnika o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in združenjih organizacij kakor tudi o delnem nalaganju teh rezerv in rezervnih skladov v državne vrednostne papirje — Odločbo o oprostitev turističnega propagandnega materiala iz Danske od uvozne carine.

Priprave za praženje kave

od 1½ kg vsebine in več električni mlinčki

za mletje kave, orehov, maka, sladkorja, začimb i. t. d.

VICTORIAWERK OTTO SWADLO WIEN, XII/4

Davčni svetovalec

Kdaj se dolžne obresti upoštevajo pri odmeri pridobnine?

G. S. v M. — Vprašanje: Vložil sem za pridobnino prijavo, v kateri sem vse izdatke podrobno navedel, prejemke (dohodke) pa sem pavšalno ocenil, ker nimam ne vezanega knjigovodstva, ne inventure. Med izdatki sem navedel tudi dolžne obresti in razne druge stroške. Davčna uprava je dohodek, ki podlega davku, ocenila pavšalno v približno isti višini, kakor sem jo v prijavi napovedal, ni pa upoštevala izdatkov, posebno ne dolžnih obresti. Na katera zakonska določila naj se sklicujem v svoji pritožbi, katero hočem vložiti?

Odgovor: Če nimate vezanega knjigovodstva, oziroma inventure, Vam davčni odbor ni smel odmeriti po knjigah oz. po Vaših podatkih, navedenih v prijavi, ako se ni mogel prepričati, da je prijava pravilna. Davčni odbor Vam je ocenil dohodek po svobodni presoji, upošteva višino vložene glavnice in opravljeni promet, kakor tudi možni dohodek po vseh konkretnih činjenicah in krajevnih in splošnih pogojih. V tem primeru oceni davčni odbor dohodek globalno, to je po odbitku vseh po zakonu dovoljenih odbitkov. Zakon je namreč na stališču, da se morajo podrobni izdatki le v takem primeru upoštevati, ako davčni zavezanec ne le izdatke, ampak tudi dohodke na verjeten način dokaže, to je, če imajo njegove poslovne knjige po prepričanju davčnega odbora popolno dokazno moč. Ako se pa dohodki ne obdačijo po poslovnih knjigah, se tudi izdatki ne morejo, ampak nastopi primer čl. 57. zakona o neposrednih davkih, po katerem se ocenijo dohodek na zgoraj označeni način.

Ko oceni davčni odbor čisti dohodek po svobodni sprevidnosti, more, ne pa mora upoštevati tudi podatke poslovnih knjig. Potem, kakor se morejo tudi dolžne obresti odbiti le, ako ste obdačeni po poslovnih knjigah in če so za odbitek dani zakonski pogoji. Dolžne obresti se smejo namreč odbiti le, če je glavnica, od katere se morajo obresti plačati, del obratne glavnice, to je denarja, s katerim trgujete, ne pa tudi, če je del osnovne glavnice, to je denarja, ki ste ga potrebovali, da ste podjetje osnovali in krili n. pr. izdatke za nakup inventarja itd. Poleg tega morajo biti obresti, da so odbitne, poimenovalno izkazane in dokazane. Pri oceni dohodka po čl. 57. d. z. se dolžne obresti odražajo na ta način, da se vnaprej upoštevajo, ali pa se tudi dohodek oceni tako, kakor bi doleteli trgovec delat z lastnim denarjem in potem obresti izrečno odbijejo. Vsekakor pa je davčni odbor dolžan, da dokazuje obresti na ta ali oni način upošteva, kajti sicer ni ocena izvršena po vseh konkretnih činjenicah in krajevnih in lokalnih ter splošnih pogojih, kakor to predpisuje čl. 57. zakona o neposrednih davkih.

Sporazum o razmejitvi Pokojninskega zavoda

Pogajanja med ljubljanskim, zagrebškim pokojninskim zavodom ter dalmatinskimi zavarovalnicami so se v Splitu ugodno zaključila ter je bil dosežen načelni sporazum. Glavna težava je bila zaradi razdelitve deficita ljubljanskega Pokojninskega zavoda v višini 65 milijonov din. Ljubljanski PZ je z vso pravico zahteval, da prevzame zagrebški zavod tudi del tega deficita. Sporazum je bil dosežen na ta način, da je vlada obljubila, da bo krila ta deficit. Zagrebški PZ bo dobil od ljubljanskega zavoda na račun dalmatinskih zavarovancev 90 milijonov din.

Prednosti in pomanjkljivosti avtarkije

V zagrebški ljudski univerzi je predaval prof. dr. Lunaček o avtarkiji ter med drugim dejal:

Avtarkija se poudarja kot sistem, ki naj nadomesti svobodno trgovino. Avtarkija pomeni po besedah njenih zagovornikov samostojnost, neodvisnost in individualnost. V gospodarskem smislu pa je avtarkija samo takrat zelo enostavna, kadar je govor o absolutni avtarkiji. Takšna pa je mogoča le pri popolnoma zaprtem domačem gospodarstvu, kjer se more vse proizvajati, kar je potrebno. (V tem smislu morejo biti avtarkična kmetiška gospodarstva, kjer se morejo živila, obleke in obutev izdelati doma.) Ves civilizirani svet pa je že davno opustil tako ozek okvir tega patriarhalnega avtarkičnega življenja in danes se more izvajati samo relativna avtarkija.

Po mnenju strokovnjakov se more zamisliti avtarkija v treh oblikah. 1. kot eksistenčna, 2. kot koristna in 3. kot prijetna avtarkija. Pri prvi obliki gre za avtarkijo, ki obsega minimum potreb za obstoj ljudi, vse drugo pa prepušča dosežanju sistema svobodne trgovine. Pri tej avtarkiji ne sme biti niti ena panoga industrije ali kmetijstva razvita v večjem obsegu, kakor pa to ustreza lastnim potrebam naroda.

Druga oblika avtarkije obsega tudi še predmete, ki sicer niso neobhodno potrebni za obstoj, ki pa so koristni. Tretja oblika obsega tudi predmete, ki so ustvarjeni za ugodje. Takšno avtarkijo so dosegle Združene države Sev. Amerike in Sovjetska Rusija.

More pa se avtarkija tudi tako le razložiti: Kot oblika avtarkije se more smatrati tudi popolno izkoriščanje vseh domačih surovin s predelovanjem teh surovin v domači deželi. V tem oziru smo mi še zelo zaostali, ker še vedno uvažamo iz drugih držav finalne izdelke, ki so izdelani iz surovin, ki smo jih mi izvozili. Tako izvažamo les, železo, baker, kože in druge surovine, da dobimo nazaj izdelke iz teh surovin.

Neka druga oblika avtarkije je v izdelovanju surogatov in sintetičnih surovin doma, če teh ni v naravi. To zlasti uspešno dela Nemčija, kjer se izdelujejo sintetični bencin, kavčuk, dušik itd. Vendar pa so sintetični proizvodi navadno dražji od naravnih surovin.

Je pa še druga oblika avtarkije, ko se domača proizvodnja koncentrira v to, da izdeluje blago iz domačih surovin in da se odpoveduje blaga in surovine, ki jih ne more proizvesti doma. Takšno odrekavanje se uveljavlja navadno samo za časa vojne, vendar pa se je avtarkična politika odrekavanja prakticirala tudi že pred vojno. Tudi sedaj se bomo morali najbrže odreči marsikateremu blagu, ki ga doma ne proizvajamo, od živil pa zlasti kavi, čaju, južnemu sadju itd.

Z uvajanjem avtarkičnega sistema se posega zelo bistveno v gospodarsko življenje. Zato je treba, da so za takšno poseganje važni razlogi. Za izvajanje avtarkičnih ukrepov je potreben poseben gospodarski načrt, ker si je brez njega nemogoče zamisliti avtarkične ukrepe. Ti ukrepi so upravičeni le, če se more z njimi osvoboditi država vse odvisnosti od drugih držav, ki na podlagi svobodne trgovine in svojega monopolnega položaja glede surovin izkoriščajo druge države in jih silijo, da plačujejo za surovine visoke cene.

Avtarkija pomeni popolno preorientacijo lastnega gospodarstva po načrtu in z dalekosežnimi ukrepi, ker osvoboditev od tujine ni edini cilj avtarkije. Ta namreč

hoče doseči tudi najvišjo zaposlitev lastnega naroda. Avtarkija poudarja pravico slehernega človeka do dela in obveznost države, da vsakemu državljanu zagotovi to pravico. Ta pravica na delo je bila že davno deklarirana v Franciji in nato tudi v Nemčiji. Indirektno priznava to pravico tudi naša ustava, ko v svojem 23. členu govori, da ima država pravico in dolžnost, da intervenira v gospodarskih odnosih državljanov v duhu pravice ter odpravljanja družabnih nasprotij.

Kakor uvajanje avtarkičnih ukrepov po načrtu povzroča velik preokret v gospodarstvu, tako so tudi za izvajanje teh ukrepov potrebne velike žrtve. Od državljanov se zahteva, da se odrečejo določenim potrebam, ugodnostim in udobnostim. Zahteva se od njih, da se zadovolje s surogati, da za domačo proizvodnjo plačujejo več, kakor pa bi plačali za uvoženo blago. Zahteva se nadalje od njih, da pristanejo na večja davčna bremena, ki so potrebna za izvajanje avtarkičnih ukrepov. Prodajalec pri tem dostikrat mora opozarjati, da so nadomestki iz umetnih surovin dostikrat slabše kakovosti kakor pa naravni proizvodi (n. pr. sintetični bencin in sintetični kavčuk). Pri uvajanju avtarkičnih ukrepov je zato treba vedno gledati na to, če so žrtve, ki jih zahteva avtarkija, vsaj adekvatne negativnim pojavom v režimu svobodne trgovine.

Pri tej svobodni izmenjavi blaga po sedanjem sistemu se mora podrtati tudi to, da se pretirane cene naravnih surovin ne morejo

dolgo vzdržati. Dogaja pa se tudi pogosto, da visokih cen surovin niso vedno krivi njih lastniki, temveč da povzročajo draginjo države, ki pobirajo od teh surovin visoke carine in trošarine, ker smatrajo to blago za luksuz (kakor n. pr. na kavo).

Ne more se tudi misliti, da bi se druge države odrekale svojega izvoza zato, ker je neka država postala avtarkična, ravno tako pa tudi ne morejo agrarne države ves svoj višek proizvodnje predelati doma in se odreči izvozu ali da bi mogle v kratkem popolnoma preorientirati vso svojo proizvodnjo. Ne bodo mogle pogrešati vsega uvoza iz inozemstva niti takoj ustanoviti lastne industrije, ker bi bila ta nerentabilna in neracionalna.

Na podlagi teh dejstev je prišel predavatelj do zaključka, da je tudi tu najboljša rešitev v zlati sredi. Niti sistem svobodne trgovine, ki nujno povzroča preveliko odvisnost naroda od gospodarsko močnejših narodov, niti avtarkija, ki povzroča velike motnje, ne moreta v polni meri zadovoljiti.

Tu je potrebna neka zlata sredina, da se v lastni državi proizvajajo vsi oni predmeti in vse one gospodarske dobrine, ki jih moremo proizvajati po ugodnih pogojih, na drugi strani pa je treba gledati tudi na to, da važni stanovi ne propadejo kot žrtve avtarkičnega gospodarstva, temveč je treba omogočiti tako izvoz odvisnih agrarnih proizvodov kot tudi uvoz potrebnih industrijskih proizvodov.

H. N. Casson:

Business

Od mnogih naročnikov »Trgovskega lista« je bila izražena želja, da bi se ponatishilo delo znamenitega gospodarskega publicista Cassona »Business«, ki je izhajalo kot podlistek v tedenskih številkah »Trgovskega lista«. Želja naročnikov je bila kaj razumljiva, ker vsebuje to delo Cassona 16 takoznatih naukov o trgovini, da bi jih moral znati na pamet vsak, kdor se bavi s trgovino. Vsi ti nauki so izdelani na podlagi skoraj znanstveno dognanih ugotovitev in izkušanj ter se zato more reči, da je vsak teh naukov pravi zakon za pravilno trgovsko poslovanje.

Prepričani smo zato, da bodo vsa trgovska združenja, a tudi vsi trgovci z velikim veseljem pozdravili knjigo ter poskrbeli, da se bodo z njo seznanili vsi trgovski pomočniki, zlasti pa ves trgovski naraščaj. Posebno pa naj bi vse trgovsko nadaljevalne šole naročile Cassonovo knjigo, ki je naj-

boljši učni pripomoček, ki se more zamisliti. Da bi združenjem naročilo knjige za naraščaj olajšal, je konzorcij »Trg. lista« tudi pripravljen priznati vsem združenjem, ravno tako pa tudi šolam znaten popust pri naročilu vsaj petih knjig.

Upamo, da bodo naša zavedna združenja in vodstva trgovsko-nadaljevalnih šol, drž. dvorazrednih trg. šol, akademij ter trgovskih tečajev naročila potrebno število Cassonove knjige »Business«. To pričakujemo tem bolj, ker je itak silno pomanjkanje glede dobrih poučnih knjig o trgovini.

Prevod knjige je oskrbel Ivo Zor ter je prevod vzoren. Knjiga je lično opremljena in velja din 20. Naroča se pri upravi »Trgovskega lista«, Ljubljana, Trgovski dom.

Združenjem, šolam in vsem, ki naroče vsaj 5 izvodov hkrati, se prizna poseben popust na ceni.

Iz prakse

Za 1 dinar

Izgubila je med potjo gumb na plašču, pa vstopi v prvo modno trgovino. Skoraj opravičuje se, ker hoče kupiti samo en gumb. Šef prodaje jo pelje v oddelek za gumb. Dolgo so iskali ustrežajoči gumb. Šef naprosi prodajalko, naj gumb prišije. Gumb je bil prišit in stranka je plačala 1 dinar. Za 1 dinar so izgubili četrte ure časa, toda kupovalka gumba je postala stalna odjemalka, kakor tudi njene prijateljice, katerim je pravila o vpljudnosti in postrežljivosti v tej trgovini.

Grenka resnica

V neko trgovino vstopi gospod, katerega pa niso takoj vprašali, kaj želi. Nekaj časa je hodil okoli, potem pa začel godrnjati. Pristopi

prodajalec in pravi: »Oprostite, Vi ste pa najbrže danes prvič pri nas?«

»Ne, pač pa zadnjič!«

Pošteni ljudje

Neka tovarna robcev je poslala 2000 strankam po en ducaat robcev. Pošiljki je bil priložen račun s pripombo, da pošilja tovarna te robce radi reklame po izredno nizki ceni. Prejemnik se prosi, da robce obdrži in tovarni plača s s priloženo položnico din 96.—. Samo 110 strank je plačalo prejetе robce, vsi drugi so molčali. Seveda firma ni več delala take reklame.

Za okroglo

V neki trgovini so priredili teden za dobro rejene. V izložbah

so bili plašči, čevlji in drugo za debele odjemalke. Vmes so bili tudi modeli za zelo debele.

Ce je prišla v trgovino debela kupovalka, so ji rekli, da je v primeri z modelom v izložbi vitka kakor jelka. V našem novem modelu bodele še bolj vitke videti. Take besede so prijale ušesom debelih odjemalk in teden debelih se je dobro obnesel.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika arajee, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4 6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Ustanove sklada viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

za podpiranje osiromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1940. za uboge onemogle bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po din 50.—, 100.— in 200.—. Prosilci naj vložijo pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 15. novembra 1940. prošnje, podprte z dokazili in opremljene s potrdilom občinskega urada in pristojnega združenja, da je prosilec svoječasno izvrševal samostojno obrt ali trgovino, a je sedaj zaradi onemoglosti ali obubožanja ne more več izvrševati oz. da je prosilka onemogla ali obubožana vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje mora vlagati vsak prosilec zase. Prošnje, sestavljenih po skupinah ter prošnje prosilcev, ki nikdar niso izvrševali samostojno kakakega obrta ali trgovine, zbornica ne more upoštevati.

Zaslужki ameriške vojne industrije

Kako velik dobiček ima ameriško gospodarstvo od sedanje vojne, kažejo naslednje številke. 30 glavnih podjetij te industrijske panoge je izkazalo v svoji polletni bilanci čisti zaslužek v l. 1938. v višini 96,6, l. 1939. 226 in l. 1940. že 381 milijonov dolarjev. Največ je zaslužila jeklena industrija, ki je imela l. 1938. še 12 milijonov dolarjev izgube, l. 1940. pa že 71 milijonov dolarjev čistega dobička. Jasno je, da je sedanji konjunkturi val zagrabil tudi vse ostale ameriške industrije, čeprav ne v tako veliki meri ko oborožitveno.

Zunanja trgovina

Direkcija za zunanjo trgovino je zvišala ceno goveje živine, ki se izvažava v Italijo, za 50 par pri kg. Zvišane cene veljajo za vso izvozno živino od 27. oktobra dalje. Bolgarska je uvedla racioniranje mlečnih proizvodov. Nadalje so sedaj določene količine, ki jih sme imeti vsaka rodbina z ozirom na število svojih članov v zalogi. To se nanaša na moko, svinjsko maso, slanino, sir, surovo maslo, fižol, riž, sladkor in kavo.

Turčija bo letos pridelala 360.000 bal bombaža. Ker znaša njena domača potreba samo 120.000 bal, bo mogla izvoziti 240.000 bal.

Trgovinski sporazum med Turčijo in Romunijo še ni mogel stopiti v veljavo, ker čaka Turčija na izplačilo 6 milijonov dolarjev, ki bi jih Združene države Sev. Amerike morale najprej oprostiti iz blokiranega depoja Romunije v Ameriki.

Slovaška je odbila madžarsko zahtevo, da zniža ceno svojemu lesu za 20 odstotkov.

Tudi Portugalska je uvedla za celo vrsto predmetov kontrolo uvoza in izvoza. Država bo določila izvozne ter uvozne kontingente za posamezne predmete.

Nemška gospodarska delegacija pod vodstvom dr. Schnurreja je odpotovala v Moskvo. Prejšnje vesti o njenem odhodu so bile torej prezgodnje.

Trgovinski register

Vpisale so se izpremembe pri naslednjih firmah:

Hacker in drug, družba z o. z. v Mariboru. Družba se je razšla in prešla v likvidacijo. Likvidator: dosednji poslovodja dr. Rudolf Cazafura, industrialec v Mariboru.

Narodna banka kr. Jugoslavije, podružnica v Mariboru. Vpiše se višji uradnik Albin Hudnik, ki je upravičen sodelovati pri firmi kolektivno z upravnikom podružnice, a v njegovi odsotnosti z njegovim pomočnikom.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Mariboru. Izbrise se prokura, podeljena Kopolu Dragutinu.

Zorac, tvornica konfekcije, družba z o. z., Maribor. Vpiše se kot poslovodja Ludvik Schreiber, tovarniški ravnatelj v Mariboru, ki podpisuje kolektivno z enim od dosedanjih poslovodij.

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Celju. Kot prvi namestnik ravnatelja se vpiše Alojz Cepl, podravnatelj celjske podružnice, kot drugi namestnik pa Bruno Schönberger.

Opekarna Menges, Milan Jenčič in drugi, Pristava pri Mengšu. Izbrise se javni družbenik inž. Kastelic Gabriel, vpišeta pa se družbenika Milan Jenčič in Marija Jenčič mlajša, oba iz Vel. Mengša. Družbo zastopata po dva družbenika.

Izbrisale so se naslednje firme:

Mayer in drug, industrija čipk, družba z o. z., Bled, zaradi končane likvidacije.

Avtopromet Jezersko, družba z o. z., Kranj — zaradi končane likvidacije.

Zunanja trgovina Kanade v prvem vojnem letu

Po uradnih podatkih je dosegel obseg kanadske zunanje trgovine v prvem vojnem letu 477 milijonov funtov sterlingov. Ta številka je mnogo večja, kakor je bila kdaj dosežena v zadnjih desetih letih. Pred enim letom je znašal obseg vse kanadske trgovine samo 210 milijonov funtov sterlingov. Kanadski izvoz v prvem vojnem letu je znašal 255 milijonov funtov ter je bil za 35 milijonov funtov večji,

kakor uvoz v istem času. A tudi uvoz je bil za 50% večji ko v prejšnjem letu. Kanadska trgovina z Vel. Britanijo se je povečala v primeri z ono pred enim letom za 76 na 103 milijone funtov. Kanadski izvoz v Združene države Sev. Amerike se je zvišal v prvem vojnem letu za 47, izvoz v Južno Ameriko pa za 62 odstotkov.

Slaba letina se pozna tudi na trgu

Neprestano dviganje cen na živilskem trgu

Dasi smo že v zelo pozni jeseni in se zima že oglašja, bi moral biti živilski trg v krajih, kjer je vrtarstvo na višku, kakor je to na primer v Mariboru, vse drugače založen. V tem času je bilo prejšnja leta vsega v izobilju po znosljivih in do pred dvema letoma celo po izredno nizkih cenah. V septembru in oktobru je »sezona« na živilskem trgu. Tu se zalagajo gospodinje z zelenjavo ne samo za tekočo potrebo, temveč tudi za zimo. Letos se o tem ne vidi toliko. Kupci so potrjeni, ker jim neprestano naraščanje cen prekrizuje račune. Blaga je na mariborskem trgu sicer še dovolj, vendar mnogo manj ga pripeljejo okoliški kmetje v mesto — posledica slabe letine, ki se tokrat z malimi izjemami opaža skoraj pri vseh poljskih pridelkih.

Kje naj začnemo, da se ne bomo komu zamerili, češ da njegova živila spadajo na prvo mesto? Začnimo pri zelenjavi, ki se je gospodinje pri kupovanju najprej lotevajo, ker je pač temelj naše prehrane.

Krompir je drag. Kmetje ga nočejo preveč dovažati, ker jim oblastvo ne dovoljuje višjih cen, vsaj zaenkrat ne. Kilogram je na mariborskem trgu po 1.60 dinarjev, dobiš ga pa tudi po 11 din za merico po približno 7 kg. Cebula stane 2—3, česen 6—12, kislo zelje 5, kislja repa 3, hren 7—9 in paradižniki 4—8 din za kg; zeljenate glave po 0.50—3, kumare 0.50—2.50, karfiola 1.50—10 din, ohrovt 0.50—2, zelena 0.50—3, buče 0.50—4, glavna solata 0.50 do 1.50, endivija enako in por 0.25—1 dinar za kos; repa 2—5, zelena paprika 4—8 in koleraba 2 do 6 kosov za 1 din; peteršilj 0.50 do 1 din za šopek, enako tudi majaron; motovilec, radič in špinacea 1 din za kupček, ki pa je vedno manjši, vrtno korenje enako, fižol in grah v stročju ravno tako po dinarju kupček, redkev pa 0.25 do 0.50 din, za komad; pesa 1 din za kupček, grah, luščena 10—12.50 din za liter.

Cena mlečnim izdelkom se je nekam ustavila, vsaj zaenkrat, bo pa seveda do božiča spet močno narasla. Mleko stane sedaj na trgu 2—2.50, smetana pa 12.50 do 15 din za liter; surovo maslo 34 do 40, čajno maslo 44—48 (še pred kratkim 36—40), domači sir 12 dinarjev za kg, jajca že po 1.50 do 2 in vložena 1.25 din.

Zito, kakor ga prodajajo kmetje na trgu, nudi več ali manj isto sliko kot v veletrgovini — tendenca navzgor, pod pritiskom razmer

pa se še nekam drži. Če se od zgoraj ne pazi dobro na vsako valovanje, že poskočijo cene. Pšenica se trguje na drobno na trgu po 2.75, koruza 3—3.50, ječmen 3.25 do 3.50, oves 1.75—2, proso 3.25 do 3.50, ajda 2, proseno pšeno 5 do 6 in fižol po 4—5 din za liter.

Slaba letina sadja, ki jo letos zaznamujejo več ali manj povsod v naših krajih, je vzrok, da na trgu letos ni tiste živahnosti v kupčiji kakor prejšnja leta. Poprej si v glavni sezoni, torej v pozni jeseni, našel povsod na vogalih kmetice s sadjem, letos jih vidiš le na trgu, drugod ne več. V stanovanje so silile in ponujale žlahtna jabolka za par dinarčkov cele žepce, danes jih ni več. Jabolka veljajo na trgu sedaj 4—10 din za kg, pa nikakor ne lepa, teh na trgu ne boš dobil, ali kvečjemu zelo redko. Hruške 8—16, slive, kolikor jih še je, 12—14 (češpljevih čmolkov je bilo letos bore malo na mizo), breskve 8—14, grozdje 8—16 (grozdarjev tokrat ne vidiš po mestu), orehi 7—9, luščeni pa 28—32 din za kg, kostanj 2—4 din za liter. Pečeni kostanj se še vedno prodaja po mestu kakor prejšnja leta, vendar je pri litru cena poskočila kar za 2 din na 8 din za liter.

Trgovanje s perutnino je na trgu še vedno živahno, vendar je manj blaga, gotovo za dobro tretjino manj, kot poprej. Piščance stanejo 30—70 din za par (poprej 20—45), kokoši 25—38, purani, za katere se je sedaj začela sezona, 45—80, gosi 45—60, race 20—25 in kuni 10—40 din za komad.

Meso velja pri okoliških kmetih (za mesarje veljajo naslednje cene le deloma): svinjsko 20, brez kosti 22—24, riba 22—24, zajec 22, salo 24, slanina 23—24, pljuča 10, jetra 14—16, rebra 18 in glava 10 din za kg, ledvice in noge 2—3 din za komad.

Švicarska gospodarska delegacija je prišla v Beograd

V Beograd je prišla švicarska gospodarska delegacija, da pripravi sklenitev trgovinske pogodbe ter da uredi vsa druga tekoča vprašanja. Šef švicarske delegacije je dr. Jean Ebrar, upolnomočenik švicarske vlade za trgovinska pogajanja. Šef naše delegacije je pomočnik zun. ministra dr. Pilja. Pogajanja med obema delegacijama so že začela.

Za hišne posestnike tovarne, industrije, večja podjetja itd.

od oblasti predpisane in od drž. ognjegasne-ga saveza preizkušene

ognjegasne naprave „PRVA POMOČ“

ima v zalogi

Viktor Bohinec

Ljubljana, Tyrševa c. 12 (dvorišče) — Telefon šte. 23-09

Doma in po svetu

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je imel v Cetinju pri polaganju temeljnega kamna za novo bolnišnico govor, ki je bil pomemben posebnost zaradi sedanjih razmer. Najprej je naglasil, da Balkan ni več izvor neredov, temveč preveča danes ves Balkan želja po miru. V preteklosti smo res imeli mnogo vojn. Toda naša borba je imela samo ta namen, da si ustvarimo svobodno in neodvisno domovino. Nikdar se nismo borili zato, da bi motili kulturni razvoj drugih narodov, temveč samo zato, da bi se mogli sami nemoteno razvijati. Velikanske žrtve smo dali v ta namen. Menda ni noben narod na svetu tako drago plačal svoje svobode kakor naš. Sedaj delamo za svoj kulturni in socialni napredek. Narod se ne cenijo samo po tem, kako branijo svojo svobodo, temveč tudi po delu za napredek človeštva. V današnjih razmerah je naloga Jugoslovancev, da zbirajo vse svoje konstruktivne sile, da dosežemo čim večji napredek. Še vedno pa velja, da cenimo svobodo in neodvisnost svoje domovine najviše. Zato so naše meje nedotakljive in zato jih moramo čuvati vsi. V tem je danes tudi doseženo popolno edinstvo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Iz Beograda se je izdalo naslednje poročilo: Nekateri tuje radijske postaje so objavile poročila, da je imela danes v ponedeljek vlada kr. Jugoslavije izredno sejo, na kateri da so bili sprejeti sklepi da- lekosežnega pomena in objavljena mobilizacija vojaških sil. Agencija Avala je pooblaščenca s pristojnega mesta objavila, da danes ni bilo nobene seje vlade in tudi ne izredne in da so izmišljene vse vesti o teh sklepih na dozdnevni seji vlade.

Jugoslovanski poslanik v Moskvi dr. Gavrilović je obiskal pomočnika zun. ministra Višinskega ter mu izrekel zahvalo jugoslovanske vlade za pomoč, ki je bila izkazana jugoslovanski posadki ladje »Vido« po katastrofi ladje.

Poslanec HSS dr. Tomašić je imel na konferenci v Zagrebu govor, v katerem je zahteval, da se banovinski uradniki, ki delajo sabotažo ali ki nastopajo proti politiki, katero vodi v imenu naroda ban in banska oblast, ne odpuste le iz službe, temveč tudi pošljejo na prisilno delo. To naj velja za vse in tudi za najvišje uradnike.

»Echo de Belgrade« bo začel izhajati, kakor poroča »Essener National-Zeitung«, v nemščini in se bo kasneje spremenil v dnevnik. Ta sprememba je posledica vedno večje veljave nemškega jezika na Balkanu, kakor dostavlja nemški list.

Prometni minister inž. Beslić odpotuje v začetku novembra v Budapešto, kjer bo predaval o jugoslovansko-madžarski trgovinski zbornici.

Ban Hrvatske je dobil s posebno uredbo pooblastilo, da z zakonsko močjo uredi vsa vprašanja, ki se tičejo ustanavljanja, prodaje in likvidacije gospodarskih podjetij vseh vrst. Ban je dobil s tem nekakšno diktatorska pooblastila. Vzrok za to izredno pooblastilo se ne navaja.

Prof. Jeremija Živanović, bivši ban in minister je umrl v Beogradu. Njegov pogreb je pokazal, kako visoko je cenil nacionalni Beograd zaslužno prosvetno in nacionalno delo pokojnika. Slava njegovemu spominu!

V Zagrebu je umrl Friderik Rukavina, dirigent opere. Po preobratu je deloval tudi v Ljubljani ter mnogo storil za napredek slovenske opere. Bodi mu ohranjen lep spomin!

Pomočnik fin. direktorja v Ljubljani Josip Sattler je imenovan za finančnega direktorja v Novem Sadu, za pomočnika fin. direktorja v Ljubljani pa višji fin. svetnik dr. Ernest Močnik.

Ljubljanska filharmonija, naš reprezentativni orkester, ki deluje z največjo poštrevnostjo, je morala na svojem zadnjem ob-

nem zboru konstatirati celo vrsto žalostnih, oz. prav nič razveseljivih dejstev. Od držav nobene podpore (beograjska dobi 120.000 din), od banovine 10.000—din, od mesta Ljubljane toliko ko nič. Razmere so poleg tega takšne, da je imela filharmonija od dobro obiskanega koncerta nad 10.000 din deficita. Ali se mesto Ljubljana res ne zaveda svojih kulturnih dolžnosti?

Ljubljanska gluhoemnica je praznovala te dni svojo 40letnico. Kako vestno delujejo vzgojitelji gluhoemnice, je jasno dokazala prireditev gojencev v proslavo jubileja. Pokazalo pa se je tudi to, da je gluhoemnica deležna mnogo premajhne podpore javnosti.

Zagrebski mestni svet je začel organizirati samostojno zvezo hrvatskih mest. Zveza mest Jugoslavije naj bi se reorganizirala v tem smislu, da bi omejila svoje poslovanje le na mednarodne, državne in splošne komunalne zadeve.

Voeraj v sredo so začeli delavci zidati novo poslopje OUZD v Celju. Vsa stavba bo veljala 2.750.000 din in bo najmoderneje urejena.

Papež je sprejel v skupni avdenci 200 italijanskih vojaških duhovnikov ter jih blagoslovil, nato pa je sprejel 100 parov mladoporočencev.

Kancelar Hitler je čestital predsedniku turške republike k obletnici turške republike.

Bolgarska vlada je predložila sobranju zakonski načrt o najetju notranjega posojila dveh milijard levov. Posojilo se bo porabilo za vojsko ter za zboljšanje železniškega in poštnege prometa.

Grška vojska šteje v mirnem času 80.000, v vojnem pa do 600.000 mož. Vojska šteje 4 armadne zbornice, od katerih ima vsak 3 divizije. Vseh pehotnih polkov šteje Grčija 23. Artiljerija ni močna. Letal ima Grčija okoli 150. V zadnjem času je bilo letalstvo najbrže precej okrepljeno. Vsa vojna mornarica šteje 613 edinic, med temi modernizirano večjo križarko »Averove«, dve stari križarki, 12 rušilcev in po 4 stare torpedovke in podmornice. Grška trgovinska mornarica ima skoraj 600 parnikov s skupno tonažo skoraj 2 milijona ton.

V tednu od 14. do 21. oktobra je imela angleška trgovinska mornarica zelo velike izgube, kakor poroča angleška admiraliteta. Potopljenih je bilo 32 angleških ladij s skoraj 150.000 t, 7 zaveznških s 24.680 t in 6 nevtralnih z 20.610 t, skupno torej 45 ladij s 198.030 t. Tako velike izgube je imela angleška mornarica samo še v juniju, ko je bilo v enem tednu potopjenih nad 200.000 t, kar pa je bila posledica bojev za Dunkerque.

Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so 28. oktobra angleška letala bombardirala škodove zavode v Plznju.

Nemški voditelji iz južnovzhodnih evropskih držav je sprejel šef SS oddeikov Himmler.

Veliki angleški 42.000 tonski parnik »Empress of Britain« se je potopil, ker ga je zadel torpedo nemške podmornice. Skoraj vsa posadka se je rešila.

Zanika se nadalje vest, da bi Romunija odklopila svoje ladje iz turških voda.

Podpredsednik francoske vlade Laval je prevzel nadzorstvo tudi nad francoskim tiskom in radjem.

Filipinska vlada je prepovedala japonskim ribičem, ki živijo na Filipinih, nadaljnji ribolov.

Kitajci so dosegli nove uspehe proti Japoncem ter so morali ti izprazniti strateško važno mesto Naning na reki Sikiang.

Sejmi

4. novembra: Pišec, Konjice (le za živino), St. Jernej na Dolenjskem, St. Lenart nad Laškim, Zagorje, Razkrižje, Dravograd (za živino), Pilštanj;
5. novembra: Središče;
6. novembra: Sv. Lenart-Zabukovje, Nova cerkev, Rečica ob Savinji, Velike Lašče, Vrhnika, Križevci pri Ljutomeru, Sv. Lenart v Slov. Gorici, Jesenice;
9. novembra: St. Vid pri Stični, Ponikva pri Šmarjah.

Površnike, zimske suknje

nudi gospodom v največji izbiri in po ugodnih cenah konfekcija

LUKIČ
Ljubljana, pri tromostovju

Manufakturna veletrgovina na debelo in na drobno

F. Hrehorič

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 28